

0076

0081

U

g 943

gen

16

In Nomine Sanctissimæ Trinitatis,
DISPUTATIO
INAUGURALIS MEDICA
DE
**PRÆCIPUIS
CAPITIS AFFE-
CTIONIBUS,**

ASSISTENTE ^{Quam} ALTISSIMO,
Indultu
Inclita FACULTATIS MEDICÆ,
IN ILLUSTRI ACADEMIA HASSO-SCHAUMBURGICA,
Sub PRÆSIDIO

NOBILISSIMI, EXCELLENTISSIMI AC EXPERIENTISSIMI VIRI
DN. HENRICI MAJI, D.
SERENISSIMI HASSIÆ PRINCIPIS ARCHIATRI
Facultatisque Medicæ in hac Alma Universitate Professoris Primarii, &
diæ Facultatis h. t. DECANI spectabilis,
Domini mei aeternum colendissimi,

PRO LICENTIA
Summos in Medicina HONORES & PRIVILEGIA

DOCTORALIA rite ac legitime capescendi
Publicæ AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI
Aliorumque Eruditorum, censuræ subjicit.

In AUDITORIO MAIORI.
Ad diem 25. iunij. h. o. sakratt. Currentis anni, s. N. An. 1691.
HERMANNUS LUDOVICUS

SCHWERTELER, Erwittensis.

RINTHELI, Typis Godofredi Caspari Mäcters / Acad. Typogr.

Ad Lectorem.

SÆpe mihi occurrit magni Senecæ Divinum dictum, Hominem non sibi soli sed & aliis natum esse, Existimavique ut omnes lucubrations, labores, & conamina tibi offerrem, quisquis hasce pauculas pagellas per volvis, id enim tantum quæsiui, ut me tibi non mihi natum esse jure exclamare possem, DEum interim Ter Optimum Maximum exoro, ut omnia conamina in tuum cedant emolumentum. Tu Benevole Lector amantem redama, & benevolenti calcaria adde, ut quod mente statuit, opere aliquando ipso, dum se se occasio offeret Tibi præstare poscit. Hæcque quæ Tibi ex pectora dedicat & offert, a qui bonique consule, Vale & Vive feliciter.

A 2 CA.

CAPUT PRIMUM

De

Cephalalgia.

Ephalalgia, seu dolor capitis (de reliquis nomenclationibus nunc, uti & imposterum parum solliciti) quid sit, omnis ferè experitur sexus, omnis ætas: hinc ut reliquorum caput affigentium motborum aut prodromus sit, aut inter illos agmen ducere soleat. Describitur passim ab Auctoribus, Tristis & molesta sensatio, orta ab interno aut externo continuaretur, aut exira caput solvente, aut si generalius ut loquar mandes: à violentâ partis sensibilis affectione. Violenta autem illa affectio (vulnera, ictus, contusiones & similia hic omittimus, cum non Medicis tantum sed & rusticis innoteantur) oriri potest ex humore acri partes sensibiles vellicante, rodente, flatu, eas nimium dilatentem, sanguine, nimio impetu illas perfluentem, inflammantem, pituita, sero aliquae corpore duro (puta tumore) illas comprimente: hinc exsurgit quadripartita illa doloris species, qua dicitur, *pungitivus, tensivus, pulsatorius, gravativus.*

Causæ antecedentes remotiores sunt bilis acris, obstru-
ctiones variæ, maximè hepatis, lienis, pancreatis & in u-
terivalvis facta, Vermes in corpore latitantes, nimia se-
ri aut pituitæ copia, omniaque illa esse possunt, quæ ab
auctoribus pro causis febrium antecedentibus assignan-
tur,

tur, in hisce enim ob magnam sanguinis effervescentiam spirituumque motum inordinatum Cephalalgia saepissime oritur.

Causæ procatartica sunt solares radii (hinc dolor capitis ab insolatione) violentus corporis motus, generosioris potus ingurgitatio, frigus circumstans, studia nimis protracta, lucubrationes, meditationes aut alia animi pathemata, quibus humores acres aut flatus producuntur, illi aut ad caput propelluntur, aut ad illud propulsi in eodem detinentur.

Si queratur cur caput præ reliquis corporis partibus saepius dolore vexetur.

Respondemus, meninges cerebri valde esse sensiles, deinde nunquid sanguis in corde rarefactus dissolutus que per vias rectas, quales sunt arterie carotides facile caput petit, siue in eo sit quid Exoticum ad caput transfert. 2. Si densitatem cranii, imeningum, aeremque caput ambientem addideris, facile concedes, vapores sequestratos & superfluos non adeo facile exhalari posse. Si denuo interroger, cur una medietas capitis dolore aliquando afficiatur altera libera? puto illud ori, e quo angustata unâ arteriarum carotidum sanguis majori imperiuat per altetam, deinde cerebrum in una parte male conformatum esse potest, bene formata parte altera.

Diagnosis aut ex ægri relatu habenda aut materia in capite aut toto corpore peccante, cui accedunt temperamentum, ætas, regio, conjunctaque symptomata huius vel illius materiæ magis propria: interius dolor sentitur in partibus profundioribus, non exacerbatur ad digitorum pressionem aut capillorum inversionem, sicut externus.

A 3

Pto-

Prognosis, internus externo periculosior est, in febribus s^ep^e delitii prodromus est, si autem circa statum oritur indicat crisi, ab inflammatione meningis, plerumque lethalis. ab æstu solis, potionē nimia, aut animi p^athēmate factus, sponte cessat aut facile curatur.

Cephalgia curationem si aggrediamur, attendendum est ad materiam peccantem, quæ si frigida sit, uti serum & pituita, præmissis universaliter evacuantibus (quorum numerum subministrat Cl. Riverius, Sennettus, Costerus, Willius) ad illius resolutionem discussionemque progrediendum, per nasalia, masticatoria, apophlegmatismos, quæ invenienda apud Fridericum Deckers, in exercitatione sua circa methodum medendi: item illa adhibenda, quæ vulgo Cephalica dicuntur, quorum sylvam plantavit Schonbornius. In febribus autem aliisque affectionibus calidis, aut ubi sanguis ad caput propellitur vehementius, convenit (nisi eam prohibeat malignitas) V. S. item cucurbitulæ, vesicatoria; itemque sanguinem refrigerantia introsumpta, quæ omnia apud laudatos Doctores invenienda. Cavendum autem ne similia refrigerantia capitis supremo, nempe suturis applicentur, cujus rationem petenti dabimus.

CAPUT SECUNDUM.

De

Morbis Soporosis.

Per morbum soporosum intelligo, somnum præternaturaliter auctum, aut saken taliter auctam in somnum propensionem: cujus præcipuæ species sunt

Apo.

Apoplexia, carus, coma, letargus, Catalepsis & Coma vigil.

Apoplexia est omnium functionum animalium, exceptâ respiratione, abolitio.

Si ut omittam, Exceptâ respiratione, jubeas, parabo lubens, cum respiratio maneat in tantum, in quantum est naturalis, & non in quantum animalis est.

Quod motus cordis, intestinorum peristalticus maneat, in definitione non excepis; cum hi motus non animales, sed naturales sint.

Continens hujus affectus causa est, impedimentum excussus spirituum animalium per sensorum commune, eorumque existentiae in organis motoriis animalibus assignatis, per primum sensum, per secundum motus animalis tollitur. Cur autem non ita impeditur influxus spirituum in nervos functionibus naturalibus dictatos, ex eo procedit, quod continuus diu noctuque perseverans spiriruum in dictos nervos incursum impedit, quo minus materia peccans nervos intrare, aut eorum latera ad se invicem comprimere possit.

Causæ apoplexiæ antecedentes sunt humores Excrementitii in corpore redundantes, serotus maximè & pituitosus, non tamen omnino excludo abundantiam humorum alibilium, spirituum penuriam; obstructionesque variæ, maximè verò glandulæ pituitariæ, pororum cutis, renumque ad causas antecedentes referendæ sunt. Inter causas procatareticas numerantur assumpta aut applicata narcotica, cibi crudi, potus aquosus, aer pluviosus, vita sedentaria, animi tristitia. Hinc tamen inferre nolimus excludere illa quæ prioribus contraria videntur, nam non raro etiam solis æstus, potus generosus, corporis mo-

bus

tus citior (per quæ humores funduntur, sub vaporis forma ad cerebrum feruntur, ibidemque ob Cranii meningumque densitatem incrassantur) dicti nostri affectus procatharticæ causæ esse possunt. Ictus quoque casusque quibus cranium eoque mediante ipsum cerebrum comprimi, vasa disrumpi possunt, his adjungi potest.

Diagnosin definitio docet. Prognosin hujus affectus plerumque funestam jam dudum cantavit divinus senex Hippocrates, dum aphorismo 42. sec. 2. dicit. *solvere morbum quem apoplexiā vocant fortē impossibile, levēm verò non facile.* Fortitudo autem fortis apoplexiæ habetur ex lœsa respiratione motuque cordis, juvenes præ sevibus evadunt facilius. apoplexia per narcosin (in dosi tam non nitris excedente facta) nonnunquam tollitur, tempus frigidum humidumque prout etiam tale ramentum maximè obesa corporis dispositio, quæ omnia mihi in pm. Dno. Camerario urbis Paderbornensis, D. Ulken obtigere, curationem impediunt, & non raro non admittunt. febris superveniens spem vitæ facit: uti Hipp. aphor. 51. sect. 6. Si curetur morbus hic, aut in paralysin universalem aut unius saltem lateris mutatur, Quæ certò certius in dicto jam p. m. Dno. Camerario ad totum vitæ tempus durasset.

Curatio ob magnum periculum attenta causarum diversitate festinantem postulat remedii administracionem. Si plethora adsit, vel apoplexia ab ictu lapsuque ab alto dixerit originem V. S. celebranda, si ab humorum excrementiorum redundantia, Clyster fortissimus injiciendus, ex colocynthide, croco metallorum aqua benedicta aliisque acrioribus paratus; quæ irritando fibras

intg.

intestinorum, eorumque vasorum orificia aperiendo humores versus intestina promovent, adeoque causam antecedentem tollendo, ulteriore illorum affluxum versus cerebrum impediunt. De vomitoriis idem ferè judicium, naribus ac temporibus admoveantur actia, volatilia, de quibus spes est materiam morbificam discutiendi, qualia sunt sal aut spiritus C. C. fuliginis, sanguinis, urinæ, è quibus etiam guttæ aliquot cum aqua, apoplextica ori infundi possunt; Cucurbitulæ, vesicatoria, frictiones & similia revulsionis remedia primo scapulis, ac cervici applicentur, deinde perseverante morbo, rasis pilis suturis affigantur, ut fiat liberior materia perspiratio. Hic multum etiam laudantur quædam animalium partes, ut pulmo vervecinus calidus adhuc applicatus. Cranii per trepanum apertione maximè ubi aliqualis extravasati croris est suspicio suaderem *Carus & Coma* tantum ab apoplexia differunt quo ad majorem minoremque intensionem.

CAPUT TERTIUM.

De

Vertagine.

Vertigo est falsa perceptio rerum ut in gyrum versarum.

Quæ passim duplex assignatur, simplex & tenebrisca in illa objectum ut clarum percipitur, in hac notabiliter obscuratum appareat, conspiciturque quasi

B

per

per nebulas; aliquando puncta quædam obtenebrata ap-
parent, reliquis perspicue apparentibus.

Causa proxima hujus affectus videtur esse spiritu-
um animalium motus circularis in cerebro circa prin-
cipia nervorum opticorum, si verò cum tali motu paus-
ci admodum spiritus influant in nervos opticos, obje-
ctum vix videbitur, orieturque vertigo tenebricosa.

Antecedentes vertiginis causæ sunt conclusio, aut
coangustatio nervorum, ratione cuius spiritus animales
recto tramite influere nequeentes, in circularem mo-
tum aguntur, maximè si à radiis solaribus, animi pathe-
matis affiantur, item vapores seu particulæ quædam
volatiles spiritus in motu suo perturbantes; quod vide-
re est in ebriis.

Causa procatartica est corporis circumgyratio, ra-
tione cuius spiritus unà in motum circularem rapiuntur,
non absimili modo, quo humorem in lagenâ cir-
cumgyratâ circulariter moveri conspicimus. Rerum
rotatarum conspectio, motus enim circularis spiritibus
impressus, postea adhuc persistit, asperitus ab alto &
similia.

Curatio vertiginis alia est in paroxismo, alia extra
paroxismum, in paroxismo convenienter illa, quæ alium
motum spiritibus inducunt, materiamque eos pertur-
bantem discutiunt, ad quod laudatur oleum succini,
spiritus C. C. Cranii humani naribus & temporibus il-
lita, item pulvis castorii, & omnia quæ ex castorio com-
ponuntur, illaque quæ collegit Willis & Junkenius ex-
tra paroxismum causis antecedentibus prospiciendum
est, per purgationes specificas, per menses moventia;

V. S.

V. S. aliquando convenire potest, s^ec^tacea fonticulique
aliaque revulsionis genera s^ap^e prosunt.

C A P U T Q U A R T U M.

De

Epilepsia.

EPilepsia est vehemens & inordinata totius corporis, aut saltem plurimorum membrorum contractio involuntaria cum mentis & sensus laessione. Causa morbi hujus continens est vehemens & inordinata spirituum animalium Explosio nunc in h^ac, nunc in illa membra.

Explosio illa oriri potest (ut teneamus cum Willisio) à materia alienâ, quam nitro sulphuream vocat, quæ spirituum animalium particulâ spirituo salinis accrescens, ab iisque ob plenitudinem aut irritationem elisa denuo & Explosa Symptoma convulsiva producit.

Non absone etiam loqueremur dicendo, explosiōnem spirituum explicari posse per cerebri meningum maxime tenuis vellicationem, qua violenter contractâ cerebri substantia comprimitur, spiritusque magno impetu in nervorum orificia propelluntur, atque in musculos irruentes, eos violenter contrahunt, dicta autem vellicatio fieri deberet à materia acti.

Mentis & sensus laesio habet ortum ob spirituum inordinatum motum, tum ob illorū defectum in organis sensoriis, Secundū diversitatem istius laesiorum, ac membrorum contractionis variæ epilepsia assignantur species. in perfecta nullum habetur sensationis indicium, nec illa illo-

rū quæ in paroxysmo contigere liberatis memoria, sputa ex ore fæces ex alvo, urina ex vesica, genitura ex utero non nunquam effluit: alii econtra audiunt vident & peractorum recordantur, interim plerique quasi à fulmine tacti in terram concidunt, quæ omnia per materiam istam explosivam facile explicantur, quæ materia ob malam pororum cerebri conformatiōnem unā cum spiritibus admittitur, materiam istam acidam volatilem cum cl. *Sylvio* dicere possumus, eo quod omnia antiepileptica sint de naturâ alcali, hinc acidum temperantia, deinde quia nati recentes infantes lèpissime epilepsia vexentur, quorum habitus alvique excrementa aciditate maximâ dorata nares olfacentis afficiunt.

Causæ antecedentes sunt mala cerebri conformatio, lac in ventriculo coagulatum, Lumbrici, Menstruum suppressio, quibus dicta materia subministratur cerebro.

Causæ procatarticæ sunt assumpta porredini obnoxia, & vermium generationi faventia, vita deses, itistitia, quibus producuntur in corpore obstructiones & materiae peccantis genesis.

Diagnosis patet ex dictis. *prognosis*: Epilepsia si non sit hæreditaria post primum aut secundum insultum saeppe radicaliter tollitur postea non sic, cum mala cerebri configuratio indies magis firmetur, hanc ob rationem vix hæreditaria curatur. Illa in principio pubertatis non nunquam cessat, quo paroxismi sunt vehementiores & frequentiores, eo periculosiores. Tenellos non raro de medio tollit. Curatio morbi epileptici duplex est alia in paroxismo alia extra illum, in paroxismo vel illo imminente convenient oleum succini spiritus L.C. salis armo

armoniaci & similia (quæ collegit studiosissime *Fridericus Deckers* in suis annotationibus in praxin Barbetianam naribus & ori inditæ, quibus peccans materia discutitur vel infringitur, his si non casset malum, enema injiciatur, sicutis resolventia applicari possunt, an certorum verborum in auribus susurratione liberari debeant, Ego non suaserò, digitorum contorsionem non improbo. Extra paroxismum curatio varianda est pro causarum varietate, in epilepsia idiopathica caput maxime respicere debet, unde præmissis (si opus videatur) evacuacionibus universalibus, danda quæ materiæ cumulationem impediunt, qua absente pori cerebri paulatim corrigi possunt, ad quod rursus laudantur superius allegata quæ hic libenter omittimus cum cuivis practico nota sint. Sympathica per vermes necantia, menses moventia, lactis coagulationem impedientia est oppugnanda, sed cum similia humores multum commoveant materiamq; sic dissolutam ad cerebrum mittant, semper hisce specifica antiepileptica addenda sunt.

CAPUT QUINTUM. *De* Catarrbo.

CAtarrhus est humorum prolapsus in partes subjectas. Per partes subjectas hic intelligimus partes suppositas parti mitenti quales sunt, oculi, nares, gingiva, fauces, pulmones. Ex quarum denominatione ex-

surgunt variæ catarrhi denominationes, secundum illud
salernitanum.

Si fluat ad pectus dicatur rheuma catarrhus

Si ad fauces bronchus, si ad nares esto coryza.

Dividitur etiam catarrhus in *simplicem, ferinum & suffocatum*. Fabulosum illud est quod putet vulgus tres in cerebro guttas sanguinis latere quarum si una ad cor cadat, hominem suffocari! suffocationis enim periculum in eo positum est, quod humor in bronchia pulmonis confertim irruat, vasaque sanguinea comprimendo libertum cruris per pulmones transitum impedit, ac vesiculas pulmonares comprimendo, aerem pro respiratione necessarium excludat, vel quod nervos respiratorios aut cordis constrictorios angustando spiritibus viam præcludat ad dictas functiones obeundas alioquin influentibus. Quomodo autem humor à cerebro ad fauces, palatumque deveniat dubitant Doctores, nos (rejecta illorum opinione, qui putant humorem in glandula pituitaria secretum à venulis in dicta glandula terminatis resumi, putamus aliquot ductus exiguos per foramina ossis sphenoides cum nervis transire, per quos pars inutilis fertur ad palatum, inde ad fauces & pulmones facile descensura, deinde forte transcribatur humor per foramina ossis cribiformis ad nates.

Diagnosin ex ægri relatu desumere debemus, qui hunc motum descensum sæpe manifestè percipit, præcedit græyro capitis, mentis hebetudo, Prognosin docet Celsus

sus dicens, si ex capite in nares diffluat humor leve est, si in fauces pejus, si vero in pulmones pessimum.

Curatio sit humores in corpore redundantes evacuando, ulteriore illorum proventum, & versus caput ascensum prohibendo, & qui affluxit, ducendo in contrarium. Primum efficitur potissimum Catharsis, diaphoresi, & diuresi, quibus unā sit à capite revulsio. Verum si materia peccans sit calida & acredine prædicta, purgatio mitis dari debet ex tamarindis, succo rosatum, thabarbaro. ventriculum humore viscido obsecrum liberant vomitoria, illorum uti & horum formulas collegit varandæus. Ad secundum convenit diæta parca humoris peccanti contraria, item vesicatoria, fonticuli. Tertium obtinebitur per remedia in Cephalalgiæ curatione proposita. Si Catarrhus ad os fluat masticatoria, si ad oculos aut nares sternutatoria cavenda.

COROLLARIA!

I.

Si omnia fecit ut sanaret, peregit Medicus partes suas; sicuti etiam damnato reo oratori constat eloquenia officium si omni arte usus est. Laus etiam Imperatori & duci redditur, si & prudentia & justitia & fortitudo muneribus suis functa est. Seneca de benef. L. 7. c. 13.

I I.

Virgo concipere potest, servata corporali virginitate.

I II. An

I I I.

*An ad antiquorum quadriparitam purgantium electionem
studiosè adeò attendendum? Valde dubito.*

I V.

*In celebranda venæsectione, & danda purgatione Astrolo-
gorum opinionibus non subscribo.*

V.

Omne animal generatur ex ovo.

V I.

*Vlnatæ remediorum compositiones, probatò simplici non sem-
per sunt meliores.*

V I I.

*Calculus in vesica confirmatus nullo medicamine totaliter ex-
pelliri potest.*

V I I I.

*Paracentesis tutius in hydropis principio, quam in morbo iam
confirmato celebraretur.*

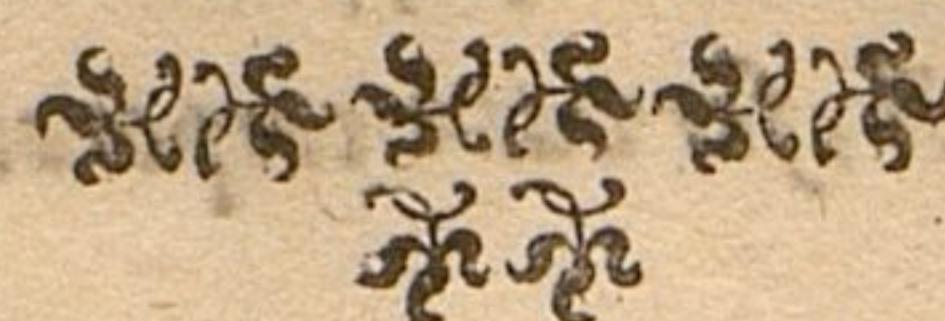
I X.

*Omne vivens vivere per animam, constans Sacra Scriptura,
Hippocratis & Platonis, omniumque adeò veterum cum
Theologorum, tum Medicorum, tum Philosophorum senten-
zia fuisse videtur.*

X.

*Neque videmus rationem firmam, quæ nos cogat credere, ali-
quam in corpore animato fieri actionem, cuius causa prima-
ria & principalis non sit anima, suis facultatibus instructa.*

T A N T U M!

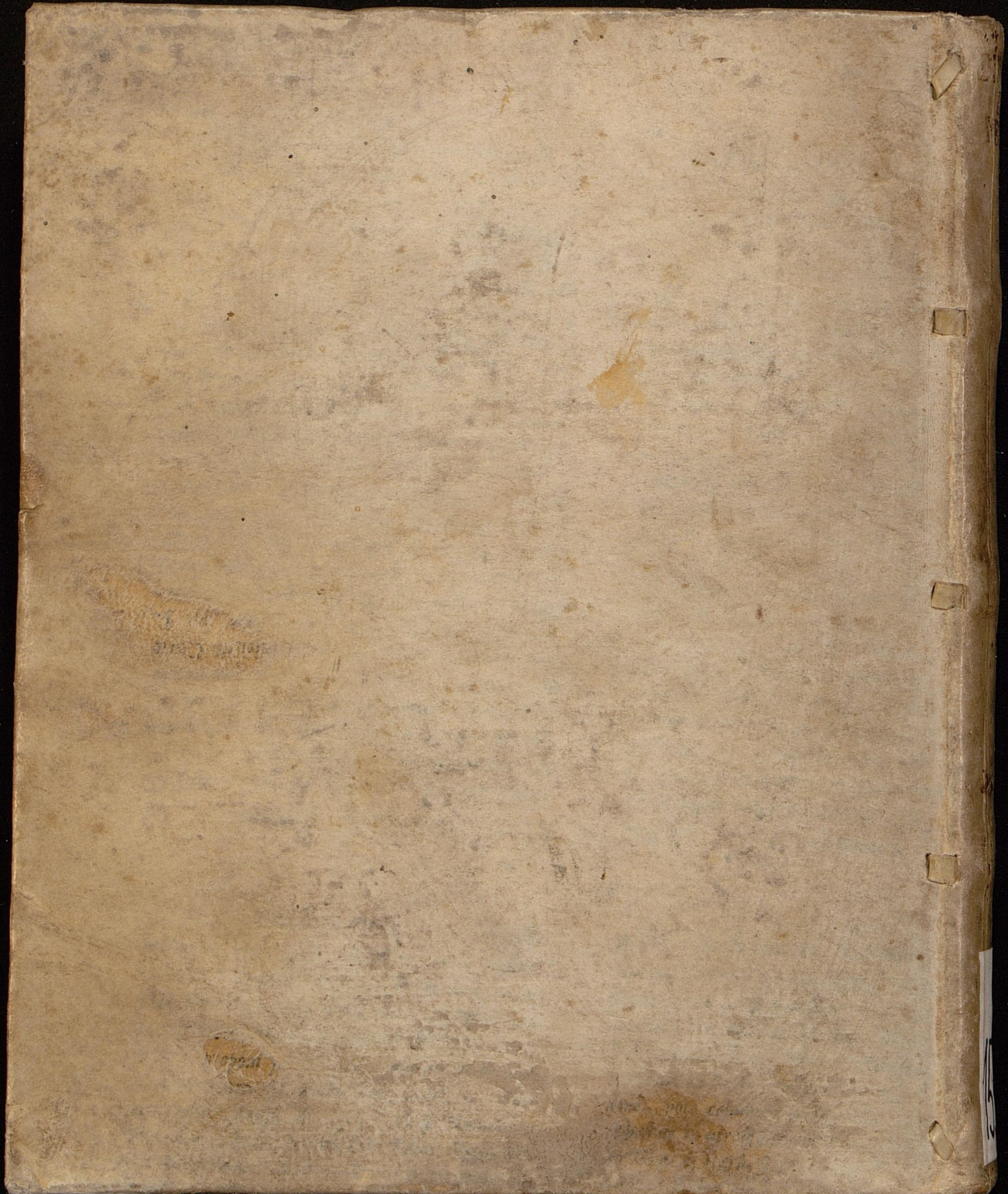
AB: 155451

96.

DD 77

16

In Nomine Sanctissimæ Trinitatis,
DISPUTATIO
INAUGURALIS MEDICA
DE
**PRÆCIPUIS
CAPITIS AFFE-
CTIONIBUS,**
Quam
ASSISTENTE ALTISSIMO,
Indulitu
Inclita FACULTATIS MEDICÆ,
IN ILLUSTRI ACADEMIA HASSO-SCHAUMBURGICA,
Sub PRÆSIDIO
NOBILISSIMI, EXCELLENTISSIMI AC EXPERIENTISSIMI VIRI
DN. HENRICI MAII, D.
SERENISSIMI HASSIAE PRINCIPIS ARCHIATRI
Facultatisque Medicæ in hac Alma Universitate Professoris Primarii, &
diæ Facultatis h. t. DECANI spectabilis,
Domini mei aeternum colendissimi,
PRO LICENTIA
Summos in Medicina HONORES & PRIVILEGIA
DOCTORALIA rite ac legitime capescendi
Publica AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI
Aliorumque Eruditorum, censuræ subjicit.
In AUDITORIO MAIORI.
Ad diem 25. iunij. Currentis Julii, An. 1691.
HERMANNUS LUDOVICUS
SCHWERTELER, Etwittensis.
RINTHELI, Typus Godofredi Caspari Mäcters / Acad. Typogr.